

Bij terugkeer dient het schip brandschoon te zijn. Links Sebastiaan Hoeve, rechts Frank Smit.

leren de jongens het vak in de praktijk.

Schouder aan schouder luisteren ze naar wat Vaes vertelt over de veiligheid aan boord. "Elke week gebeuren er kleine, maar ook grote ongelukken in dit werk. Zo is een jongen laatst zijn voet kwijtgeraakt doordat een tros plotseling terugknalde. Daarom is veiligheid zo belangrijk." Met een aarzelend lachje kijken de jongens de schipper aan. Zit hij soms geintjes te maken om hen een beetje bang maken? Maar als Vaes ernstig terugkijkt, buigen ze eerbiedig hun hoofd. Een voet kwijtraken, dat wil niemand.

Victor Veenenbos (21) is de oudste van het groepje. Hij heeft al een paar jaar tandheelkunde in Polen achter de rug. "Die studie beviel me niet. Ik besloot voor een maritiem beroep te kiezen. Mijn opa werkte in de scheepsbouw en mijn pa zat bij de marine. Het leek mij ook wel wat."

Hij scheelt drie jaar met de jongste leerlingen, maar het verschil oogt groter. Als enige spreekt hij de leraar niet aan met meneer, maar met Ton.

Hij buigt zich over de kaartentafel om de koers te bepalen. Ineens wappert hij met zijn pols. "Mijn pols doet zeer. Ik denk dat ik verkeerd gelegen heb vannacht."

Vaes kijkt hem een ogenblik onbewogen aan en wendt zich dan zwijgend af. Hij richt zich op Tom Hooijenga (18), die aan het roer staat, en waarschuwt: "Houd je koers in de gaten, hè! Je slingert te veel."

"Misschien verzwikt of zo," mom-

pelt Victor nog en hij druipt af.

Vaes brengt de jongens verantwoordelijkheidsgevoel, zelfredzaamheid en een beetje hardheid bij. De arbeidsomstandigheden van de zeeman zijn dan wel niet meer zo zwaar als vroeger, het is nog altijd een vak voor doordouwers. "Op een schip moet je jezelf zien te redden. Dat is het mooie van het vak. Als je in de problemen komt, moet je het zelf oplossen." Hij heeft zelf twaalf jaar gevaren.

"Ik ga naar buiten om een peiling te nemen met het gyrokompas," kondigt Victor aan. Krachtig ritst hij zijn jas dicht, alsof hij daarmee zijn praatje over de zwakke pols teniet wil doen. Vaes knikt goedkeurend. "Prima. Op de Gyrinus moet je buiten peilen. Dat hoort bij het zeeman zijn. Dan krijg je er gevoel voor."

Op het dek zijn Sebastiaan Hoeve (18) en Frank Smit (18) in de weer met trossen. "Er zit een ziekelijke knoop in," roept Frank.

Johnno droomt van de grote vaart. De HAL misschien wel, de Holland America Line. Zijn oudere neef zit in het vierde jaar en heeft hem er alles

‘Op een schip moet je jezelf zien te redden, da’s het mooie’

over verteld. Alle studenten volgen in hun derde en vierde jaar een zeestage van vijf à zes maanden. "Mijn neef zat op een vrachtschip. Hij is in Brazilië, Japan en Singapore geweest en komt altijd terug met verhalen." Als die verdomde natuurkunde er maar niet was. Het eerste en tweede jaar bestaan voornamelijk uit pittige theorievakken, veel wis- en natuurkunde. En dat is niet wat Johnno het leukste vindt, maar om goed te leren navigeren zal hij wel moeten.

In de middag heeft Vaes persluchtflensen en gasmaskers tevoorschijn gehaald. "We gaan straks een brandoefening doen. Bij brand probeer je het vuur eerst zelf te blussen. Als je op een oceaan zit, duurt het mogelijk enkele dagen voordat er hulp is."

"En wat moet je dan tot die tijd doen, meneer?" vraagt Frank. Vaes haalt nonchalant zijn schouders op: "Wachten. Zien te overleven." Met enig ontzag en tegelijkertijd wat onzeker kijken de jongens hem aan.

"Brandalarm betekent soms ook: schip verlaten. De reddingsloopen

moeten dus klaargemaakt worden. Het allerbelangrijkste is de communicatie," doceert Vaes.

Daar ontbreekt het soms aan. Frank heeft als stuurman de leiding, maar staat wat wezenloos op de brug, totdat hij, aangespoord door Vaes, de portofoon pakt en roept: "Brand onder controle?" Gevolgd door een wankeelmoedig: "Oké... Over."

Terwijl sommige jongens met een lichte gêne over hun toneelspel de brandoefening uitvoeren, doet Victor dat met overgave. Fanatiek beent hij over het dek met een brandslang. "Hierzo, koelen die zoi! Afkoelen maar!" roept hij ferm.

Op de terugweg stuurt Johnno. Tijdens het aanmeren bij de Oranjesluizen berispt Vaes hem omdat hij niet goed oplet. "De schroef staat nog in. Dat kan iemand zijn hand kosten..."

En dan vriendelijker: "Volgend jaar varen we 's nachts. Dat moeten jullie ook leren." "Nice," vindt Johnno. "Ja... heel nice," beaamt Vaes, en uit zijn stoere, Friese zeemansmond klinkt dat een beetje gek.

Meer studenten, hogere score

In 2001 schreven zich voor het eerste jaar 174 hbo-studenten in; tien jaar later zijn dat 295 studenten op de vier hogere zeevaartscholen in Nederland: Amsterdam, Vlissingen, Ter schelling en Rotterdam.

Ook de verhouding tussen instroom en afgifte van de diploma's vertoont een stijgende lijn, van 60 procent in 2001-2005 (per vier studiejaren) naar 69 procent in 2007-2011.

In 2012 zijn tachtig eerstejaars ingeschreven in Amsterdam. In 2011 was de instroom van eerstejaars vier procent gestegen ten opzichte van 2010 en deze stijgende lijn heeft zich doorgezet in 2012.

De exacte cijfers over 2012 zijn nog niet bekendgemaakt.